

Uni har nektet å forsikre 300 skip

Uni Storebrand har hittil i år sagt nei til å forsikre rundt 300 skip. Årsaken er at båtene ikke oppfylte kravene til miljø og sikkerhet. Antall avslag øker sterkt.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Uni Storebrand ønsker nå å profilere seg som et selskap som tar større miljøansvar enn andre, både innen forsikring og investering.

Ett utslag av den grønne dreiningen er at kravene til skip som skal forsikres er blitt mye strengere. Resultatet er at antall skip som nektes forsikring øker sterkt.

Verdens ledende

Uni er et av verdens ledende skipsassurandører, og Unis skapre miljølinje kan dermed få stor betydning i det internasjonale skipsfartsmiljøet.

Skip som ønsker å forsikre

seg hos Uni Storebrand, må gjennomgå en tre-trinns sjekk.

Omfattende

Først må rederiet fylle ut et omfattende skjema om blant annet sikkerhet og miljø. Deretter blir det besøk ved rederiets hovedkontor for å gå gjennom blant annet styringssystemer, inspeksjonsrutiner og vedlikeholdsprogram. I enkelte tilfeller blir det i tillegg inspeksjon om bord. I alle disse trinnene blir miljøspørsmålene stadig tillagt økt betydning.

Men Uni krever foreløpig ikke det som blant andre Statoil Mongstad, nemlig at skipene har doble skrog og atskilte ballasttanker.

Miljødirektør i Uni Storebrand, Carlos Joly, sier at grunnen er en faglig usikkerhet hvorvidt disse tiltakene har den forventede miljøeffekten.

Grønn finans

Uni har ikke kommet like langt i sine miljøkrav innen finansiering som i forsikring. Men målet er at alle aksjekjøp skal underlegges strenge miljøvur-

deringer. For å få dette til, bygges det nå opp en miljøkompetanse i Uni. Rundt 30 mellomledere gjennomfører opplæring i emnet.

Imidlertid er det ikke gjort noe konkret med finansieringen. Det første skrittet tas senere i år, da en portefølje på 200 millioner kroner skal brukes i et testfond. Der blir det bare plassert penger i norske og utenlandske bedrifter som oppfyller krav om miljøvennlig produksjon.

Sentralt i disse kravene er at ressursene, råvarer og energi, brukes på en effektiv måte, og bedriftene må kunne påvise at miljøoppførselen er bedre enn gjennomsnittet i deres bransje.

Hele virksomheten

Carlos Joly understreker at Uni Storebrand ikke vil fokusere på enkelte, såkalte grønne produkter, men prøve å se på miljøkonsekvensene av hele bedriftens virksomhet, fra råstoff til avfall. Her er det ikke snakk om enten eller, men ulike grader av miljøinnsats.

Hvor stor betydning har det at Uni Storebrand sender slike grønne signaler til markedet?

Det har veldig stor betydning. Uni Storebrand er Norges største institusjonsinvestor, og vi har 1,2 millioner kunder. På grunn av vår størrelse har vi også stor innflytelse på miljøet, ved at vi stiller skarpe miljøkrav når vi foretar våre innkjøp. Det gjelder alt fra møbler til papir.

Liten direkte betydning

Uni har uttrykt stor bekymring for drivhuseffekten. I hvor stor grad kan selskapet påvirke CO₂-utslippene i industrien og husholdningene?

Vi kan bidra til en holdningsendring, ved at vi som forsikringsselskap er følsomme for de ødeleggelser som kommer som følge av drivhuseffekten. Men jeg tror at den direkte betydningen er liten. Her er det viktigere at myndighetene nasjonalt og internasjonalt setter rammebetingelser, sier Joly.

Sykkelfiasko kostet 50 millioner

side 3

Nina: Barskogvernet fortsatt for lite

side 4

Nitrogenet forverrer Oslofjorden

side 5

Vingreiser gir blaffen i truede skilpadder

side 9

Genteknologi får for stor oppmerksomhet

side 13

Natur&miljø Bulletin

Utgitt av Norges Naturvernforbund

Ansvarlig redaktør: Jon K. Berg

Red. sekr: Ole P. Pedersen
Journalist Jens P. Toldnæs
Postboks 2113 Grünerløkka
0505 Oslo

Bankgiro: 1720.05.00717

Postgiro: 0803 50 94602

E-post: <red.naturvern-@oslonett.no>

Telefon: 22 71 55 20

Telefax: 22 71 56 40

Neste utgave: 11. 8. 1995.

Annonser tlf: 22 71 92 20
Annonser fax: 22 71 92 38
Produksjon: Gan Grafisk.
Trykket på Cyclus, 100 prosent
resirkulert papir.

Natur & Miljø Bulletin er
medlem av Den norske
fagpresses forening, og
tilsluttet Fagpressens
redaktørplakat.

Fredfull sommer!

I ti år har skiftende regjeringer utredet hvordan forurensningsloven kan brukes for å få bukt med de verste utslippene fra bilene. Nå er forslaget endelig her – og resultatet er ynkelig.

Miljøvernminister Thorbjørn Berntsen la nylig fram en rekke saker for Stortinget som i lang tid har vært offer for et utsettelses-syndrom: den nevnte saken om forurensning fra bilene, barskogplanen, klimaplanen og NOx-planen.

Planene kom så raskt på hverandre at få har rukket å reagere, og kanskje det var taktikken? Regjeringen visste at nevnte miljøplaner var syltynne, og at det dermed var om å gjøre å skape minst mulig blest om dem. Når de alle kom samtidig, kunne de nøytralisere hverandre – og etter oppmerksomheten i media å dømme, har taktikken vært uovertruffen. Miljøplanene er blitt møtt med notiser og korte meldinger.

Med unntak av barskogplanen, er Berntsens nye «miljøplaner» de rene tilbaketogene. Stortingets miljømål fra 1989 er skalpert. Grunnen er ifølge regjeringen at de samfunnsøkonomiske konsekvensene ved å oppfylle målene ville blitt for store. Og miljøvernministeren er med på disse retoriske knepene, han som i stedet skulle skreket opp om kostnadene ved ikke å oppfylle miljømålene.

Saken om forurensning fra bilene er typisk. Her er Berntsens tydeligvis overkjørt av samferdselsminister Kjell Opseth. 3000 personer vil merke konsekvensene av forskriftsendringen i 2002. Det er ikke stort når Statens forurensningstilsyn (SFT) regner med at 660 000 personer er utsatt for overskridelser av anbefalt nivå for luftkvalitet i boligområder, mens én million er utsatt for trafikkstøy over veiledende verdi. Regjeringspartiet snakker ikke om hvilke kostnader disse overskridelsene har for samfunnet.

Det har vært lite sommerlig hittil i år, og Berntsens miljøinnsats står i stil med det mistrøstige været. Men vi kan håpe på at stortingspolitikkerne klarer å samle nok energi i sommerferien til å slå kraftig tilbake i høst, da Berntsens miljøplaner skal behandles. Hva med en tur til Seychellene, der innbyggerne frykter at drivhuseffekten skal legge øyene deres under vann? Eller en ukes opphold på koselige Marjorstua i Oslo, for eksempel i en leilighet langs Kirkeveien i Oslo? Det er ikke usannsynlig at det blir et fredfylt øyeblikk, sånn klokken fem om natta.

God sommer!

Gjestekommentar

Hvis klimaproblemet var alvor

Helge Ole Bergesen

Forsker ved Fridtjof Nansen
institutt

De fleste opplyste, moderne mennesker er skeptiske til bilen, det vil si naboens bil. Ens egen er jo bare en dråpe i verdenshavet.

På samme måte er de fleste regjeringer opptatt av utslipp av klimagasser, særlig andre lands utslipp. Mange politikere er bekymret for klimagassene, bare ikke dem som berører egne velgere: SPs miljøpolitiske talsmann har nylig tatt til orde for å redusere utslippene i Norge, uten at dette får følger for den økonomiske veksten og uten at bensinavgiftene blir berørt. APs sentralstyre vil helst ta petroleumssektoren ut av klimaregnskapet.

Siden utslippene av klimagasser er spredt utover hele verden, på tvers av samfunns-livet, er det alltid muligheter til å peke på andre: ja, men de er jo verre enn oss. Våre utslipper snillere enn deres.

Særlig snille er utslippene fra produksjonen av norsk naturgass. De burde egentlig gitt kreditt i vårt regnskap. Men hva med utslipp fra produksjon av mer energieffektive biler i Sverige, Tyskland eller Japan – det må vel gi en liknende kreditt?

Regjeringene kappes om forslag til å holde utslipp knyttet til internasjonal aktivitet utenfor nasjonale regnskaper: flybensin, oljelasting til havs. Tenk om vi kunne få gasstransport inn under slike regler, så løses en stor del av vårt problem!

Den stortingsmeldingen om klimapolitikken som regjeringen etter årelange utsettelse nå omsider har fremlagt, er nesten så perspektivløs som dette. Hovedproblemet er det som ikke står i den: tenk om klimaforskerne har rett, tenk om utslippene må reduseres dramatisk, kanskje til halvpar-

ten av dagens nivå – hva gjør vi i Norge da?

Regjeringen har mer enn nok med den stille begravelsen av sitt eget klimamål og stabilisering av CO₂-utslippene i 2000 – som det nå viser seg umulig å gjennomføre.

Egentlig kan man ikke bebreide den for det. Det store flertallet av politikere og velgere har i andre sammenhenger gått inn for endringer som øker utslippene, større oljeinntekter, veibygging, økt forbruk. Samfunnsutviklingen fører uvegerlig til stadig større CO₂-utslipp, selv om myndighetene prøver å begrense dem. Likevel skal vi være «pådriver» for andre. Vi skal finansiere utslippsbegrensninger i land hvor det er mye billigere (og behageligere) enn i Norge. Dermed blir dette i stor grad et problem for andre enn oss.

Virkningene av klimatiltak i Norge, slik de nå defineres av regjeringen, blir knapt merkbar for de fleste av oss og har derfor begrenset effekt. Hvis tiltakene hadde kraftigere virkning, ville protestene bli for sterke. Pasienten skal kureres uten at han merker det. Som nikotinavvenning uten å slutte å røyke!

Hvis klimaproblemet ikke er så dramatisk som enkelte forskere mener, og andre frykter, er ikke denne linjen problematisk, men hvis det virkelig er alvor, har regjeringen forspilt en viktig mulighet. Er det utenkelig for myndighetene å debattere hvordan Norge må utvikle seg, hvis vi blir nødt til å starte en langsiktig, betydelig reduksjon av CO₂-utslippene. Hva må vi gjøre med landbruket, industrien, avfallet, olje- og gassvirksomheten, kraftforbruket, bilkjøringen, kysttrafikken, bosettingen hvis klimaproblemet er alvor? Har ikke regjeringen tenkt på dette, eller er svarene så ubehagelige at vi (pasientene) ikke vil tåle å få høre dem?

Sykkelfiasko kostet 50 millioner

Sykkelprosjektene i Sandnes og Tønsberg har kostet over 50 millioner kroner, men har ikke gitt flere syklist. Det viser en ny rapport fra Transportøkonomisk institutt (TØI). Miljø betyr lite for dem som sykler.

N&M Bulletin

Ole P. Pedersen

Prosjektet ble startet i 1990 i regi av Miljøvern- og Samferdselsdepartementet. Målet for prosjektet var å skape bedre miljø i byene, og å øke sykkelbruken. Rapporten fra TØI viser at prosjektet har mislykkes.

«Det har ikke skjedd endringer i sykkelhold, andelen syklist i befolkningen eller i

sykkelhyppigheten i de to byene siden 1992», heter det i rapporten. Den sammenlikner hvor mye folk syklet i Sandnes og Tønsberg i 1992 og 1994.

19 prosent av de spurte i Sandnes sykler daglig, mens 28 prosent i Tønsberg gjør det samme. Det er en ørliten nedgang fra 1992. 42 prosent av innbyggerne i de to byene sykler ukentlig.

De som sykler, sykler mer

Rapporten viser at de som sykler til daglig, har begynt å sykle litt oftere enn før. Samtidig viser undersøkelsen at lengden på sykkelturene er noe kortere. Folk kjører heller bil når turene blir for lange. Halvparten av alle sykkelture er mellom én og to kilometer.

«Avstand er en stor barriere. I tillegg kombinerer gjerne folk sine arbeidsreiser med an-

dre gjøremål, som matinnkjøp. Det kan bli komplisert på sykkel, sier Anne Borger, forsker ved TØI, til N&M Bulletin. Hun er ikke overrasket over at det ikke har blitt flere syklist siden 1992.

– Det er ikke nok bare å satse på sykkel. Myndighetene må nok også gjennomføre tiltak overfor bilen, slik at folk blir «tvunget» til å bruke sykkel i en del tilfeller.

Få nye sykkelveier

Borger påpeker at prosjektet kom igang før den første undersøkelsen ble laget i 1992.

– Derfor vet vi ikke hva som har skjedd i hele prosjektperioden. Men det er ikke bygget mange gang- og sykkelveier i byene, den satsingen ser ut til å komme i årene framover. Og det er ikke enkelt å endre holdninger på

kort tid. Det er en lang prosess, sier Borger.

Miljø liten betydning

I TØIs undersøkelse viser det seg at miljøargumentet ikke har noen framtrepende plass hos dem som sykler.

– Verken miljø eller økonomi er trukket spesielt fram. Det at sykling er lett og gir litt trim, er de viktigste årsakene til at folk sykler, forklarer Borger. Men hun presiserer at dette er svar som instituttet ikke har gått dypere inn i, og vil derfor være forsiktig med å tolke for mye ut fra dem.

Undersøkelsen fra TØI har ikke vurdert det norske prosjektet i forhold til utenlandske tiltak. Men i rapporten «Om utvikling av sykkelbyer», oppsummeres blant annet erfaringer fra andre byer i Europa. Rapporten kommer senere i år.

– Må nattestenges

Ingen ordinære flyru-ter mellom klokka 24 og 06. Bare støysvake fly mellom klokka 22 og 24. Dette er hovedpunktene i Senterpartiets forslag om nattestengt flyplass.

N&M Bulletin

Jens P. Toldnæs

Hensynet til lokalbefolkningen veier tyngst når Senterpartiet fremmer forslag om nattestengt flyplass på Gardermoen. Partiet mener Samferdselsdepartementets (SD) argument om at ikke mange berøres er urettferdig.

– Hvorfor skal folk på Romerike tåle flere ganger den støyen folk ved Fornebu er utsatt for idag, bare fordi de er færre? Dette er uakseptabelt, sier rådgiver i Senterpartiet John Arne Balto, til N&M Bul-

letin.

Balto er skeptisk til SDs iver etter nattåpen flyplass på Gardermoen, og tror den skyldes ønsket om muligheter til varetransport om natten.

– Senterpartiets forslag vil avskjære en slik mulighet, sier han.

Fornøyd

– Med sitt forslag har Senterpartiet langt på vei imøtekommet våre krav, sier leder i folkeaksjonen mot natteflyging, Harald Gjein, til N&M Bulletin.

Gjein hadde imidlertid gjerne sett at forslaget var utvidet til samme tider som det er på Fornebu, med flyforbud mellom 23.00 og 07.00. I tillegg til støyen, er Gjein skeptisk til den aktiviteten et nattåpent lokalsamfunn fører med seg.

– Dette dreier seg om langt mer enn bare fly, sier han.

VINN en tur til det Europelske romfartsenteret i Holland

2.-6. oktober arrangeres det en stor romfartskongress og utstilling i Oslo.

I forbindelse med arrangementet inviterer Norsk Romsenter norsk skoleungdom til å delta i stil- og tegnekonkurranse med tema:

Verdensrommet til nytte for menneskene

Innleveringsfrist er 15. september
Informasjon om regler og aldersklasser, kontakt:

PB 85 Smestad, 0309 Oslo
Tlf: 22 52 38 00
Fax: 22 52 23 97

Norsk Romsenter
NORWEGIAN SPACE CENTRE

Nina: Barskogvernet er fortsatt for lite

–Regjeringens opptrapping av barskogvernet er ikke tilstrekkelig for å fange opp variasjonen i den norske barskogen. Det sier Harald Korsmo, forsker ved Norsk institutt for naturforskning (Nina), til N&M Bulletin.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

2. juni la regjeringen fram sin lenge varslede utvidelse av barskogvernet. Utvidelsen er på 120 kvadratkilometer, slik at det samlede vernearealet nå er 1,06 prosent av den produktive barskogen. Det nye vernet koster 180 millioner kroner.

«Utvidelsen forutsettes å fange opp vesentlige mangler ved

dagens barskogplan,» heter det i stortingsmeldingen.

Det er Korsmo uenig i. I en rapport som han og to andre forskere ved Nina ga ut tidligere i år, het det at et minstemål for barskogvernet er fem prosent av den produktive barskogen.

Ikke helheten

Korsmo er bekymret for at utvidelsen av barskogvernet ikke vil sikre de sjeldne og direkte truede artene i tilstrekkelig grad. Samtidig er utvidelsen for knapp til å dekke de viktigste barskogområdene på Øst- og Vestlandet og på kysten av Trøndelag – særlig med tanke på å fange opp de store intakte naturskogsområdene hvor økologiske prosesser kan utvikles uforstyrret.

– Det er fare for at vi må gi fra oss en del av de mest verneverdige områdene, sier han.

– Men det må da være positivt at barskogvernet nå økes?

– Jeg det hjelper, men det er langt fra det ideelle, sier Korsmo.

Betale leie

Myndighetene kan ifølge Korsmo forhindre tap av verneverdige områder ved å betale leie til grunneiere som har slik skog. Leien kan betales inntil neste utvidelse av barskogplanen, som kanskje kan komme om to-tre år. På den måten vil ikke grunneierne lide økonomisk av at verneverdige naturområder blir sikret.

Forskerne vet for lite

Vern av barskog er ifølge Korsmo en lang prosess, fordi forskerne ennå ikke har god nok oversikt over hvilke skogområder som er verneverdige. Etter hvert som kunnskapen øker,

vil også behovet for vern bli større, mener han.

Gledelig

– Et gledelig første skritt. Slik kommenterer Naturvernforbundets skogekspert, Gjermund Andersen, utvidelsen av barskogplanen. Men i likhet med Korsmo vil han ha mye mer, minst fem prosent av den produktive barskogen.

– Hovedmangelen ved utvidelsen er at det ikke er mulig å få med et tilstrekkelig antall store naturskogsområder, sier Andersen. Han mener at dette legger større ansvar på grunneierne om å ta vare på naturskog.

Han legger til at det er viktig å få til en økonomisk utjevning mellom grunneierne, slik at de sikrer sin naturskog ikke lider økonomisk.

Nitrogenet forverrer Oslofjorden

De norske nitrogenutslippene har ført til at miljøet i Ytre Oslofjorden er blitt stadig verre de siste 20 til 30 årene. Det skriver Havforskningsinstituttet (HI) i et nytt notat.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Spørsmålet om nitrogenrensning fra kommunale avløp i Ytre Oslofjorden er blitt en het potet. Kommunene vil slippe unna kostbar rensing, og får støtte fra en del av fagmiljøet. På motsatt side står blant annet Statens forurensningstilsyn og Norsk institutt for vannforskning (Niva).

Forskningsdirektør Roald Sætre ved HI uttalte i forrige N&M Bulletin at rensing av nitrogenutslipp til Ytre Oslofjorden er betydningsløst for miljøet, men viktig av politiske årsaker.

Nå kommer mer nyanserte synspunkter fra det samme instituttet – både i form av et notat som er skrevet sammen med Niva, og i form av uttalelser fra den kommende forskningsdirektøren, Hein Rune Skjoldal.

Stadig verre

N&M Bulletin har fått tilgang til notatet fra HI og Niva. For kyststrekningen fra svenskegrensen til Jomfruland heter det at «økende norske og langttransporterte næringsstoffer har i løpet av de siste 30 til 40 årene skapt en økende eutrofiering (overgjødning) hovedsakelig i Oslofjord-regionen.» (N&M Bulletins oversettelse.)

Skjoldal overtar som forskningsdirektør ved HI 1. juli. Han sier det er spesielt to forhold som viser at det er et problem med overgjødning i Ytre Oslofjord. For det første har forskerne observert mer næringssalter i sjøen, og for det andre har oksygeninnholdet gått ned de siste 20 til 30 årene.

Han sier videre at det ikke må utelukkes at en del av tilfellene med algeoppblomstring de senere årene skyldes nettopp nitrogenutslippene.

Forstyrrer balansen

Ett av stridspunktene i denne debatten har vært om de norske nitrogenutslippene har noen betydning for miljøet i Ytre Oslofjorden, sett på bakgrunn av de enorme nitrogenmengdene som kommer fra blant annet Danmark, Nederland og Storbritannia.

Skjoldal mener det norske bidraget er lite når det stilles sammen med de totale forurensningene. Men de norske utslippene kan sammen med utslipp fra andre land endre sammensetningen av næringsstoffene i sjøen. En slik endring kan skape vilkår for skadelig algeoppblomstring.

Ekspertgruppe

Skjoldal skal nå lede en ekspertgruppe nedsatt av Miljø-

verndepartementet som skal vurdere behovet for nitrogenrensing til Ytre Oslofjorden. Gruppen skal ha sitt første møte i slutten av denne måneden, og skal ha ferdig en anbefaling i oktober. Gruppen skal vurdere eutrofieringssituasjonen i Oslofjorden, og hvilken betydning tilførselen av næringssalter har. Gruppen skal også kartlegge hvilke faglige uenigheter som finnes, og hva forskerne tross alt er enige om. Endelig skal det avdekkes hvilke faglige mangler som eksisterer på feltet.

Ekspertgruppens arbeid blir spesielt viktig sett i lys av Nord-sjødeklarasjonen som ble underskrevet i Esbjerg 9. juni. Her ble hele Nordsjøen definert som et følsomt område, og utslipp av næringssalter må reduseres. Men det kan gjøres unntak hvis forskere kan dokumentere at slik rensing ikke har noen effekt.

Her vokser arbeidsplasser, byggevarer, papir og norske eksportinntekter

Naturressursene i Norge gir oss nordmenn muligheter. Fjell med stryk og fosser, hav med fisk og olje, brede bygder og store skoger... Skognæringen i Norge gir valutainntekter, arbeidsplasser og ringvirkninger i distriktene. Skogbruk og skogindustri er en del av det økonomiske grunnlaget for det moderne Norge.

Norske Skogs oppgave er å foredle naturressurser til kvalitetsprodukter. Konsernet har ca. 4700 ansatte og produserer papir, masse og byggevarer. Norske Skog er Europas nest største leverandør av SC-magasinpapir, tredje største leverandør av avisepapir og en av Skandinavias største leverandører av trelast og parkett.

Skogen er en levende og fornybar ressurs. Men den må forvaltes slik at den kan bli til glede og nytte også i fremtiden.

Norske Skog

Norske skogindustrier A.S

Hovedkontoret: 7620 Skogn, Tlf.: 74 08 70 00 Fax: 74 08 71 00

Lysakerkontoret: Vollsvn. 9 – 11, 1324 Lysaker, Tlf.: 67 59 90 00 Fax: 67 59 91 97

Vil endre CO₂-avgiften

En arbeidsgruppe ønsker å endre CO₂-avgiften, slik at alle næringer betaler det samme, ut fra hvor mye de forurensar.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Arbeidsgruppen har hatt deltakere fra flere departement. I stortingsmeldingen om revidert nasjonalbudsjett, redegjør regjeringen for arbeidsgruppens forslag.

Det sentrale punktet i forslaget, er å fjerne dagens forskjeller i avgiften. I stedet ønsker arbeidsgruppen å innføre en avgiftssats, basert på hvor mye karbon de forskjellige

brenslene inneholder.

Arbeidsgruppen sier ikke noe om hvilket nivå de ønsker at avgiften skal ligge på. Regjeringen vil avvente situasjonen inntil den grønne skattekommisjonen legger fram sin innstilling, i juni neste år.

- Ypperlig

Sveinung Oftedal, Naturvernforbundets representant i skattekommisjonen, mener arbeidsgruppens forslag er ypperlig.

– Det er den eneste fornuftige måten CO₂-avgiften kan fungere på. Men samtidig er det viktig å understreke at det er langt fra det eneste virkemiddelet for å oppnå våre miljømål. Både veiprising, NO_x-avgifter og et vell av andre virke-

midler kan tas i bruk. Men sett i en klimasammenheng, er dette forslaget meget godt, sier Oftedal.

Naturvernforbundet mener veiprising kan være et godt tiltak for å løse regionale problemer.

– Men det finnes ikke politisk interesse for noe slikt i dag, påpeker Oftedal.

Gresshoppealarm

Rasering av regnskogen i Amazonas har endret regnmønsteret, og ført til invasjon av gresshopper i området, skriver IPS. Regnmengden er nesten halvert, og fuglebestanden i Minas Gerais er omtrent borte.

N&M Bulletin beklager

N&M Bulletin beklager at vi nylig sendte ut purring på betaling av abonnement til en del av våre lesere som allerede har betalt for 1995. Dette skyldes en feil i vårt nye abonnementsregister. Feilen ble dessverre først oppdaget etter at purringene var sendt ut. Vi beklager de ubehagelighetene dette har medført, og lover at det ikke skal skje igjen!

Flere astma-funn

Engelske leger mener de kan bevise sammenhengen mellom partikkelutslipp fra kraftstasjoner og astma hos barn. (Sunday Telegraph.)

- Nordsjømøte bedre enn forventet

N&M (Esbjerg): En stor seier, én stor skuffelse. Og generelt bedre enn forventet. Slik konkluderer miljøorganisasjonene etter Nordsjøkonferansen.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Seieren gjaldt forbud mot utslipp av miljøfarlige stoffer til Nordsjøen innen 2010, mens skuffelsen gjaldt det svake fiskerikapittelet.

John Maggs fra paraplyorganisasjonen Seas at Risk var under konferansen den mest seriøse av kommentatorene fra de frivillige organisasjonene, og han høstet mye lovord fra regjeringsdelegatene. Seas at Risk inkluderer blant annet Naturvernforbundene i Skandinavia.

– Nordsjødeklarasjonen ble bedre enn vi hadde ventet, men ikke så bra som vi hadde håpet, sier Maggs i en generell kommentar.

Dette ble oppnådd under Nordsjø-konferansen:

1. Beskyttelse av arters leveområder

Resultat: Truede og økologisk viktige arter og leveområder i Nordsjøen skal defineres, og det skal avklares hvordan de kan beskyttes. Det legges spesiell vekt på områdene utenfor terri-

torialgrensene.

– Dette er et ambisiøst mål, og det inneholder langt mer enn hva som var tilfellet i forrige deklarasjonstekst. Men svakhetene er at det ikke er satt noen tidsfrist for gjennomføringen, og at målene bygger på eksisterende konvensjoner for naturvern. Problemet med det siste er at en rekke land ikke har innført nasjonal lovgivning som er i tråd med konvensjonene, og at forpliktelsene i avtalene bare strekker seg til landenes territorialgrenser. Så lenge landene ikke har definert en videre territorialgrense enn i dag, vil det bli vanskelig å verne arter og leverområder utenfor disse grensene, frykter Maggs.

2. Fisket

Resultat: Miljøspørsmål skal integreres sterkere i miljøpolitikken, og føre var-prinsippet skal gjelde for forvaltningen av fiskeressursene. Mengden bifangster skal «minimeres», og kontrollen skal bedres.

Maggs: – Dette er det mest skuffende kapittelet. Det ble langt svakere enn forventet, og det inneholder ingen forpliktelser. De viktigste spørsmålene om fiske og miljø er utsatt til en felles konferanse mellom miljø- og fiskeriministre i Norge neste år. Problemet er bare at det kan være nødvendig med strakstiltak for å forhindre en dramatisk nedgang i for ek-

sempel torske- og makrellbestanden.

3. Utslipp av farlige stoffer

Resultat: Utslipp av tungmetaller, sprøytegifter og andre tungt nedbrytbare stoffer skal forbys innen 25 år.

Maggs: – Dette ønsker vi hjertelig velkommen. Målet om endelig utfasing er svært viktig, og det kan få store konsekvenser for industri og landbruk. Samtidig vil dette målet være et eksempel til etterfølgelse for resten av verden. Svakheten med kapittelet er at det ikke inneholder noen kortsiktige mål, bare langsiktige. Det er dermed viktig at landene allerede nå planlegger hvordan stoffene skal erstattes.

4. Reduksjon av næringssalter

Resultat: Hele Nordsjøen defineres som et følsomt område. Kommuner med over 10 000 innbyggere må rense utslippene av næringssalter, bortsett fra der det kan påvises at det ikke vil ha noen effekt for miljøet. For landbruket innebærer det at utslippet av nitrogen må reduseres.

Maggs: – Det er en sterk tekst, selv om Storbritannia og Frankrike ikke sluttet seg hundre prosent til målet. Kapittelet vil ha stor betydning for landbruket og kommuner i kystområder, i og med at det nå må

bevises at forurensningen ikke har noen effekt på Nordsjøen.

5. Reduksjon av utslipp fra skip

Resultat: Nordsjølandene vil be FN's skipsfartsorganisasjon (IMO) om å erklære Nordsjøen som et spesielt område. Det betyr at svovelutslippene til luft må reduseres. I tillegg ble det vedtatt tvungen innlevering av avfall ved hvert skipsanløp, og et forbud mot bunnstoffet TBT skal tas opp i IMO i innen 1997. – Generelt ga Nordsjødekonferansen et alt for svakt politisk signal om hvilke endringer som må til for å redusere forurensningen fra skipsfarten, sier Sveinung Oftedal, fagkonsulent i Naturvernforbundet.

6. Dumping av plattformer

Resultat: Alle landene, minus Norge og Storbritannia, gikk inn for at samtlige off-shore plattformer skal bringes på land for å bli deponert eller resirkulert.

– På grunn av det overveldende flertallet mot dumping av plattformer, vil nok også Norge og Storbritannia komme etter. Spørsmålet om dumping av plattformer er viktig, fordi det dreier seg om prinsippet om at vi ikke skal bruke havet som avfallsplass, påpeker Maggs.

Hardt for bøndene i ny deklarasjon

N&M (Esbjerg): Bøndene kan vente seg strengere miljøkrav i framtiden som følge av den nye Nordsjødeklarasjonen.

Utslipp av næringssalter og sprøytegifter er landbrukets to store miljøsynder. Nordsjølandene har hatt problemer med å få

bøndene til å oppfylle vedtatte miljømål til nå, men politikere har ikke gitt opp.

For det første skal det bli slutt på alle utslipp av farlige sprøytegifter til Nordsjøen innen 2010. SFT har i dag ikke oversikt over hvor mye av sprøytegiftene i Norge som faktisk havner i Nordsjøen, men det er oppdaget rester av enkel-

te gifttyper i bekker og elver som leder ut til Nordsjøen. Det tyder på at landbruket i årene som kommer må finne mindre miljøskadelige sprøytegifter.

For det andre må utslippene av nitrater reduseres som følge av vedtaket om å definere Nordsjøen som et følsomt område. Utenom de områdene der nitrattutslipp påviselig har noen

effekt, må landbruket gjennomføre omfattende endringer for å få ned avrenningen av næringsstoffer.

På Nordsjøkonferansen
i Esbjerg
Jon K. Berg

Sterk kritikk av norsk politikk

N&M (Esbjerg): Norge fikk knallhard kritikk under Nordsjøkonferansen. Grunnen var at Norge nektet å love at ingen utbrukte plattformer skal dumpes i havet.

Norge og Storbritannia stod til slutt alene i plattform-spørsmålet, som en stund overskygget alle andre under konferansen. En grunn var sterke protester fra Greenpeace mot britenes dumping av Brent Spar-plattformen.

Det ble brukt harde ord mot Norge og Storbritannias gjensidighet:

– Før var prinsippet innebærer at plattformene må slepes til land. Hvordan skal vi

forklare til husholdningene at de må levere papir til resirkulering, hvis vi ikke anvender det samme prinsippet på havet? Folk ville ikke skjønne det, sa en engasjert Svend Auken – miljøminister i Danmark.

- Grådige

– Å tillate dumping av plattformer vil stå i motsetning til den generelle avfallspolitikken. Det internasjonale samfunnet må snakke med én stemme, og vi må sette et godt eksempel. Derfor kan ikke dumping av plattformer aksepteres, sa en bestemt Ritt Bjerregård – EUs miljøkommissær.

– Motstanden mot å slepe plattformene på land bygger på grådighet og kortsiktighet. Oljeindustrien mangler ikke overskudd til å sikre plattformene

på en miljøvennlig måte. Jeg vil sterkt anbefale alle land til å si nei til dumping av plattformer, sa en hissig Anna Lindh – Sveriges miljøminister.

Berntsen: estetisk problem

– Vi kan forsikre delegatene om at vi i hvert tilfelle vil søke en løsning som er akseptabel for miljøet, svarte en avslappet Berntsen. Men overfor norske journalister etter innledningene, sa han det mer direkte:

– EU uttaler seg mot bedre vitende. Det er nødvendig å skille mellom stål- og betongplattformer, sa han og understreket at utbrukte plattformer først og fremst er et estetisk problem.

EU avgjør rensing

N&M (Esbjerg): Det kan bli EU som avgjør om kommunene langs kysten av ytre Oslofjord må rense nitrogenutslippene.

Under Nordsjøkonferansen var det flere land som ivret for å gjøre hele Nordsjøen til et følsomt område, det vil si at alle kommuner med mer enn 10 000 innbyggere må rense både fosfor og nitrogen. Norge og Storbritannia motsatte seg dette.

EU kom så med et kompromissforslag, som også Norge

kunne godta. Det gir en omvendt bevisbyrde i saker om utslipp av næringssalter fra kommuner og landbruk: hele Nordsjøen defineres som et følsomt område, bortsett fra der det kan bevises at utslippene ikke vil ha noen miljøeffekt.

Vrient i Norge

I Nordsjødeklarasjonen er det blant annet EUs direktiv om kommunale avløp som legges til grunn i spørsmålet om næringssalter. Norge må følge dette direktivet som følge av EØS-avtalen. Dermed vil det bli EFTAs overvåkningsorgan

som skal avgjøre holdbarheten av Norges eventuelle beviser om at rensing ikke har noen effekt. Men hvis EU-kommisjonen ikke er fornøyd med avgjørelsen i EFTA, må den opp i EØS-domstolen, der EU deltar. Dermed kan EU-kommisjonen få stor innflytelse over om kommunene må rense nitrogenet.

I det aktuelle EU-direktivet er det frist til 1997 på å beviser at utslipp ikke har noen miljøeffekt, men Norge vil lansere sine synspunkter kanskje allerede i høst.

Tøff Auken reddet avtalen

N&M (Esbjerg): Danmarks miljøvernminister Svend Auken var hovedmannen bak en god deklarasjon.

Auken var ordstyrer under Nordsjøkonferansen. På de mest kontroversielle punktene

aksepterte han at et flertall trumfet gjennom tøffere krav.

Det førte til at deklarasjonen inneholder det radikale vedtaket om å forby alle utslipp av farlige stoffer til Nordsjøen innen 2010.

Også i spørsmålet om definisjon av Nordsjøen som et følsomt område lot Auken flertallet få sin vilje.

Nå spørs det om Auken får like stort gjennomslag på hjemmefronten. Danske fiskere har stått hardt på for å få utvannet teksten om fisket, og landbruket vegrer seg for å redusere nitrattutslippene.

- Krise for fisket

N&M (Esbjerg): – Overfisket i Nordsjøen er det største miljøproblemet i Nordsjøet, sier Storbritannias miljøminister John Gummer til N&M Bulletin.

Gummer møtte en liten gruppe norske journalister i en kaffe-pause under Nordsjøkonferansen.

Gummer har sju år som fiskeriminister bak seg, og han uttrykte stor bekymring over det vedvarende overfisket. Inne i konferansesalen tok han selvkritikk og sa, etter det N&M Bulletin erfarer, at fiskeriministrene i Europa har mislykkes i sine forsøk på å stabilisere fisket.

Overfor N&M Bulletin berømmet han imidlertid Norge for å ha innført strenge restriksjoner på fisket.

Sjalu

Stavanger Aftenblad ville vite om det var uvitenhet som gjorde at Danmark og Nederland krevde at Norge og Storbritannia måtte taue alle utbrukte plattformer inn på land?

– Nei, det er selvfølgelig ren sjalu. Danmark og Nederland nektet å fokusere på sine egne miljøproblemer, slik som overfisket, sa en meget engasjert Gummer. Ifølge ryktene var det under selve forhandlingene harde verbale sammenstøt mellom Gummer og Danmarks miljøminister Svend Auken om plattformer, næringssalter og fiske.

Plattform-bløff

En hemmeligstemplet rapport fra Shell, viser at det bare ville kostet 100 millioner kroner å gjenvinne materialet fra oljeplattformen Brent Spar. Det er 350 millioner kroner lavere enn det Shell hevdet offentlig, skriver The Guardian. Studien er utført for Shell av Smit Engineering.

Jeg kjøper
annonse av deg,
ikke sant?

Du skriver
om meg,
ikke sant?

Bob, bob, bob,
ikke sant...

Mellom to episoder (les: redaksjonelle innslag) av TV2s "The julekalender" forteller reklamen oss at Olav Sand og Gjertrud slett ikke er trønderske bønder, men produsenter av rifla potetflak for en herværende produsent. Mange spør seg derfor om ikke "The julekalender" er et brudd på pressens vedtak om kobling av annonser og redaksjonelt stoff.

Vi bekymrer oss, ikke sant, for at både seriøsitet og tillit svekkes når vi bryter paragrafer vi selv har vært med på å vedta. Kobling gagnar hverken publikum, annonsører

eller medier. Kanskje øker salget for en kort periode, men the nissemann følger alltid med på flyttelasset, ikke sant.

For å unngå å havne i kinkige situasjoner, jobber vi i Fagpressen i stedet med å holde høy presseetisk standard. Annonserer du i et av våre medlemsblader, kan du derfor være sikker på at du ikke får redaksjonell omtale. Med mindre du har gjort deg fortjent til det på annen måte, ikke sant.

Det er vel det som for alle parter må karakteriseres som "bærre lækkert", ikke sant?

NORGES MEST PRESISE REKLAMEKANAL

Vingreiser gir blaffen i truede skilpadder

Turistutbygging truer de siste havskilpaddene i Middelhavet. Verdens naturfond (WWF) går nå til rettsak for å stoppe utbygging i dette området, som får besøk av 2300 nordmenn hvert år. Vingreiser gir blaffen i skilpaddene.

N&M Bulletin
Jens Petter Toldnæs

Omkring en tredjedel av Middelhavets bestand av havskilpaddarten «uekte karet» (ca-

retta caretta) legger eggene sine på øya Zakynthos hver sommer. Skilpaddhunnene er avhengige av å legge eggene sine på nøyaktig den samme stranden som de selv ble klekket ut.

Nå trues bestanden av en illegal veiutbygging, og dermed flere turister og utbyggere. I følge WWF vil veien føre til bygging av flere nye turistanlegg og diskotek. Skilpaddene blir skremt av høy musikk og sterkt lys fra disse.

Bare Vingreiser fra Norge

En etter en er Zakynthos strender blitt innvaddert av turister. I løpet av fem år er 13 illegale

utbygginger registrert og skilpaddenes eggleggingsplasser er redusert med 40 prosent.

I Norge er det bare Vingreiser som sender turister til Zakynthos. I perioden mai til oktober reiser 2300 nordmenn til øya.

I tillegg til utbyggingene, er det et problem at all trafikk skjer om sommeren. Det er nettopp da skilpaddene legger egg, sier informasjonssjef Thor Ivar Guldberg i WWF til N&M Bulletin.

Vurderer ikke miljøkonsekvens

Driftssjef i Vingreiser, Marte Engen, er kjent med at lokale

miljøinteresser er opptatt av å verne skilpaddene, men mener at selskapet ikke kan ta hensyn til eventuelle miljøkonflikter når reisemål skal velges ut.

– Dette må lokalbefolkningen ta hånd om selv, sier hun.

En stor del av utbyggingen i eggleggingsområdene har skjedd ulovlig. Derfor har Bernkonvensjonen, hvor Hellas er medlem, satt fram krav om at ulovlige bygninger må rives. Dersom Hellas ikke etterkommer dette, kan Europarådet føre saken for Europadomstolen, noe som kan føre til straffetiltak mot landet.

Altalaksen går kraftig tilbake

Fisket i Altavassdraget ble halvert i 1994. Også flere andre store vassdrag hadde en nedgang i fjor, mens sjøfisket etter laks og ørret har økt.

N&M Bulletin
Jens P. Toldnæs

På landsbasis er nedgangen i fisket etter laks og sjøørret i norske elver liten. Mens det i 1993 ble fisket 435 tonn, ble det i 1994 fisket 432 tonn, viser tall fra Statistisk Sentralbyrå.

I flere av de store elvene er imidlertid nedgangen markert. Altavassdraget hadde en nedgang i fisket på hele 49 prosent til 12,6 tonn i fjor.

Driva økte mest

Namsenvassdraget hadde en nedgang på vel 36 prosent til 21 tonn. Av de ti beste elvene er det Driva som har økt mest, fra 5,3 tonn til 12 tonn i 1994.

Fiskeforvalter Anton Rek-

stad, ved fylkesmannens miljøvernavdeling i Nord-Trøndelag, mener godt sjøfiske og ugunstig klima er årsaken til den store nedgangen i Namsenvassdraget.

– Først hadde vi en kald junimåned, deretter var det svært tørt i juli. Dette liker fisken dårlig, sier han. Rekstad viser til at nedgangen i elvefisket og oppgangen i sjøfisket, omtrent går opp-i-opp for Nord-Trøndelags del.

Bekymret befolkning

I Finnmark hersker det mer usikkerhet om hva som er årsaken til den store nedgangen i Altavassdraget.

– Vi har vel egentlig ikke peiling på hva det kommer av, men vi vet at det skjer fra tid til annen, sier Kjell Moen ved fylkesmannens miljøvernavdeling til N&M Bulletin.

Moen legger til at lokalbefolkningen er bekymret for hva som har skjedd med laksebestanden fra kraftstasjonen og et stykke nedover i Altaelva. Fra å være svært gunstige fiskeplasser, er disse stedene nå blant de minst attraktive. Trolig er det små variasjoner på 10–20 cm i vannstanden på vinteren som er årsaken.

– Vi vet at selv så små vannstandsvariasjoner vinterstid kan være svært skadelige for laksebestanden, sier han.

N&M Bulletin vokser!

Fra i fjor til i år har N&M Bulletin økt tekstmengden med hele 25 prosent! I inneværende uke gir vi ut tre ekstraordinære bulletiner, i forbindelse med Naturvernforbundets landsmøte. Disse er bare tilgjengelig for vanlige abonnenter via Internet, på adressen <<http://www.oslonett.no/nvern/landsmote.html>>. Vi er tilbake med en ordinær utgave 11. august. God sommer!

Viretter!

I vår tabell over europeiske lands utslipp av CO₂ fra 1990 til 2000, gjorde vi England litt bedre enn fortjent. Det riktige er at engelskmennene stabiliserer utslippene fra 1990 til 2000, og reduserer med fem til ti prosent fra 1990 til 2005 eller 2010, ifølge Daily Telegraph.

Storhvalsmugling

En ny rapport slår fast at det er utbredt smugling av hvalkjøtt, særlig i Asia, skriver Reuter. Verneorganisasjoner har gjennomført undersøkelser blant annet med hjelp av gentesting av hvalkjøttet, og slår fast at minst sju vernede hvalarter er solgt på det illegale markedet.

Litt bedre vann

Badevannet i EU-landene blir stadig litt bedre, skriver Reuter. 90 prosent av kystsonene som er beregnet for bading, har nå godt nok badevann – i forhold til EUs minimumsregler.

Takk for
støtten!

OPTIMAL
ENGINEERING A/S

**SUNNDAL
KRAFTFORSYNING**

Postboks 83,
6601 Sunndalsøra

Total leverandør av
såvarer til et miljø-
bevisst landbruk

as Strand Brænderi
2390 Moelv - tlf. 62 36 82 11
1700 Sarpsborg - tlf. 69 14 24 11

**LANDBRUKS
SAMVIRKET**
samarbeider
i Felleskontoret

STS AS
Schweigaardsgt. 33

NORSK
LOKOMOTIVMANNSFORBUND

Rogaland kurs- og
kompetansesenter

Peder Kloungt.27
4001 Stavanger
tlf.: 51 51 67 37

SIEMENS

Rådyre tiltak for luftkvalitet

Regjeringens nye forslag til grenser for luftforurensning vil bare gjelde for 3000 av den millionen som er rammet av forurensningen i Norge. Til gjengjeld koster tiltakspakken hele 167 000 kroner per person.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Regjeringen vedtok for to uker siden å sende nye forskrifter til forurensningsloven ut på høring. De setter grenser for hvor mye luftforurensning og støy fra samferdselssektoren som er tillatt. Forslaget er noe strengere enn EUs minimumsregler, men mellom tre og fem ganger så svakt som de grensene Statens forurensningstilsyn (SFT) anbefaler.

Loven gjelder fra 2002

Ifølge regjeringen skal forskriften være gjennomført i løpet av sju år, 2002. Da vil det være ulovlig hvis luftforurensningen blir høyere enn det regjeringen foreslår. Grensene er imidlertid satt så høyt, at de færreste som i dag utsettes for helseska-

delig luftforurensning, har noe å glede seg til.

MDs beregninger viser at i 2002 vil 3000 mennesker være utsatt for høyere luftforurensning enn det regjeringen godtar. Men hvor mange det er i dag, vet verken regjeringen eller forskerne.

I kostnadsberegningene har vi forutsatt bestemte tiltak, som fasadeisolering av rundt 1500 boliger, innlåsning av rundt 280 boliger og rensetiltak i industrien. I tillegg kommer utgifter til bedret renhold på veiene. Men vi kan også komme under grensene ved andre tiltak, sier Øyvind Østberg, underdirektør i MD.

Ifølge Østberg er forslaget fra regjeringen et resultat av et kompromiss mellom departementene. Prisen er 500 millioner kroner. Siden staten eier de fleste veiene i Norge, blir mesteparten betalt av den. Østberg sier det ikke er tatt stilling til om kommunene skal få refundert noen av sine utgifter.

Vil ikke stanse trafikk

I motsetning til blant andre Tyskland og Nederland, hvor lokale myndigheter kan stenge deler av veinettet hvis forurensningen blir for høy, blir noe slikt ikke mulig i Norge.

– I utgangspunktet skal vi sikre at overskridelser ikke skjer. Det betyr at det for eksempel ikke er lagt opp til tiltak som å stenge en gate en enkelt dag.

Har ingen pris

– Har det vært framme i arbeidet hvor store helsekostnader det er knyttet til dagens luftforurensning?

– Indirekte er det gjort. Man har satt en verdi på en gitt bedring av miljøkvaliteten. Tallene er lagt inn i de kost/ nytte-beregningene som er utført. Dette er med i materialet som nå tilrettelegges i forbindelse med høringen, sier Østberg.

SFT slår fast at 660 000 mennesker i Norge er rammet av helseskadelige konsentrasjoner av nitrogenoksid (NO₂), som hovedsakelig stammer fra biltrafikken. Men MD vet ikke hva prisen for å sette grensene så strengt, ville blitt.

– SFTs anbefalte kriterier for luftkvalitet har aldri vært med i diskusjonen som forslag til grenseverdier. Dette er ikke en gang kostnadsberegnet. Det er flere hundre tusen mennesker som er utsatt for overskridelser av de nivåene. Det var ikke innenfor det realistiske, mener Østberg.

Har nesten ikke målinger

Det finnes nesten ikke nasjonale målinger av den luftforurensningen regjeringen nå vil sette grenser for.

Regjeringen foreslår en øvre grense for konsentrasjonen av nitrogenoksid (NO₂) på 350 mikrogram per kubikkmeter luft per time. Men Nilu målte for første gang slike timeverdier for NO₂ i vinter, med unntak av en målestasjon i Oslo vinteren 1993/94. Ifølge SFT, som er oppdragsgiver for målinge-

ne, vil en rapport ikke foreligge før ved årsskiftet. Derfor finnes det ikke noe datagrunnlag for regjeringens mål.

Informasjonen om svevestøv er noe bedre. Ifølge Nilu overskrides de anbefalte helsegrensene annenhver dag. Regjeringens forslag til grenser overskrides bare unntaksvis, først og fremst ved målestasjonen i Bergen.

– Det er noen tusen personer som ligger spesielt utsatt til. Anslaget er kanskje litt høyt, men det er best å være på den

sikre siden, sier Steinar Larsen, avdelingsleder ved Nilu, til N&M Bulletin.

Ifølge SFT er det 700 000 mennesker som er utsatt for helseskadelige konsentrasjoner av svevestøv. Disse grensene er fire ganger strengere enn regjeringens forslag.

Nilu overvåker svevestøvet i fire byer, Oslo, Trondheim, Bergen og Drammen. Ifølge Larsen vil det gi best resultat å redusere bruken av piggedekk.

Bergen varsler når helsa er i fare

Bergen kommune er forbauset over regjeringens forslag til nye grenser for forurensning fra samferdsel. Byens innbyggere blir varslet så snart luftkvaliteten blir dårligere enn SFTs helsegrenser.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

– Regjeringens forslag virker ikke særlig ambisiøst, sier Ingvar Tveit, byveterinær i Ber-

gen, til N&M Bulletin. Bergen har selv satt krav til luftkvaliteten som er tre til fire ganger sterkere enn det regjeringen vil ha.

Byen har siden i fjor høst hatt sitt eget program for overvåking av luftkvaliteten i byen. To målestasjoner forteller om tilstanden døgnet rundt, og helsemyndigheter og publikum får løpende informasjon.

Gir beskjed over radio og i aviser

– Vi måler konsentrasjonen av nitrogenoksid (NO₂) og svevestøv, forklarer Tveit. Når luftkvaliteten blir for dårlig, får

folk beskjed over radio og i aviser om at luftkvaliteten er «mindre god» eller «dårlig». Det som regnes som «dårlig» luft i Bergen, er bare halvparten så ille som grensen for når regjeringen ønsker å gjøre noe.

- Positive reaksjoner

Siden programmet startet opp i fjor høst, har kommunen bare vært nødt til å melde fra om forverret luftkvalitet åtte ganger.

– Det har vært en sesong med uvanlig urolig vær, noe som har ført til en god luftkvalitet i Bergen, sier Tveit. Byve-

terinæren mener innbyggerne har reagert positivt på informasjonen de nå får.

Ifølge Norsk institutt for luftforskning (Nilu), var det vinteren 1993/94 bare Drammen som hadde dårligere luftkvalitet enn Bergen.

Overvåkingsprogrammet i Bergen skal i første omgang være i tre år. Det er et samarbeid mellom Statens Vegvesen og Bergen kommune, og får støtte fra Miljøverndepartementet. Norsk institutt for luftforskning (Nilu) utfører målingene.

Stavanger: bedre informasjon

– Hvis en skal drive miljøarbeid på et sikkert grunnlag, så trenger vi betydelig bedre data om luftforurensningen enn vi har i dag, sier Torgeir Sørensen, miljøvernssjef i Stavanger.

Norges fjerde største by har ikke lenger noen målinger av luftkvaliteten. De ble lagt ned i

fjor høst, i forbindelse med at det nasjonale programmet for luftovervåking ble redusert. En tredjedel av byens innbyggere er utsatt for helseskadelige konsentrasjoner av NO₂ og svevestøv.

– Da programmet ble lagt ned, fikk vi klar beskjed om at det ikke var flere penger å hente via SFT, sier Sørensen. Han mener målingene var verdifulle, og arbeider nå for å få i gang

igen et nytt måleprogram i kommunen. Denne gang har SFT kommet med positive signaler.

Trondheim kommune har også tatt et initiativ for å forbedre informasjonen om luftforurensning. Kommunen ønsker et samarbeid mellom de ti største byene i landet, slik at de lokale myndighetene kan lære av andres ideer.

England vil stenge bysentra

England vil gi lokale myndigheter makt til å stenge bysentra for trafikk når luftforurensningen blir for høy.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Forslaget skal nå behandles i Underhuset, og er hentet fra Tyskland og Nederland, hvor lokale myndigheter kan erklære en nødsituasjon, og stanse trafikken, skriver The Guardian.

I motsetning til England, vil det norske forslaget om å be-

grense luftforurensning ikke gi kommunene mulighet til å stanse biltrafikken.

England har de siste to årene opplevd kraftig forurensning i byene. Dannelsen av bakkenært ozon om sommeren har skapt smogliknende tilstander i London. Et av sju engelske barn har astma.

Foreldre i bydelen Greenwich i London går nå til rettsak mot myndighetene i bydelen, for å få dem til å stenge hovedveien gjennom området hver gang luftforurensningen overskrider de grensene som FN's helseorganisasjon (WHO)

har satt.

Robert Atkins, statssekretær i det engelske Miljøverndepartementet, sier til The Guardian at en nasjonal strategi for å løse problemet vil bli lagt fram. Denne vil gi rammer for når lokale myndigheter kan gå til aksjon for å begrense forurensningen.

Oxford, som er en av de byene med verst luftforurensning, har bestemt seg for å handle nå. I innværende uke skal bystyret vurdere å stenge veier hvis forurensningen når et helsefarlig nivå.

DAG OG TID

Partipolitisk

Verdas

ubunden vekeavis

einaste

med brei kultur-

riksavis

dekking og

på nynorsk

fingeren i jorda.

Namn:

Adr.:

Postnr.:

Poststad:

Telefon:

JA eg ønskjer å tinge Dag og Tid:

☐ ½ år kr 240 ☐ ¼ år kr 460

Send kupongen til
Dag og Tid, Pilestredet 8
0180 OSLO

Telefon: 22 33 00 97
Telefaks: 22 41 42 10

Takk for
støtten!

Vi som jobber på jernbanen er stolte
fordi vi også gjør en innsats
for et bedre miljø.

Norsk Jernbaneforbund

Hordafor A/S
5397 Bekkjervik

Tlf.: 55 38 42 10 • Fax: 55 38 42 36

TUDOR SONNAK AS
Tudor Battery Group

STEINKJER
KOMMUNE

KVITSEID
KOMMUNE

FRIONOR

FRIONOR A/S
Postboks 195, 1324 Lysaker

- Tjener få stemmer på miljøavtaler

Norske politikere har
få stemmer å vinne
ved å oppfylle inter-
nasjonale miljøavta-
ler. Det viser en ny
rapport fra Fridtjof
Nansens institutt
(FNI).

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

I rapporten «Compliance with international environmental agreements», setter Torunn Laugen søkelyset på hva Norge har gjort for å oppfylle de internasjonale avtalene om svovel og nitrogenoksider (NO_x).

Konklusjonen er klar: så lenge det ikke er noen stemmer å hente på å gå foran i miljøarbeidet, klarer ikke norske politikere å gjennomføre de internasjonale avtalene. De fleste

tiltakene som er gjennomført, har heller ikke hatt noen store kostnader.

«NO_x-målet var (...) ikke et resultat av noens interesse, men et resultat av en politiker-konkurranse for å vinne opinionens støtte» heter det i rapporten.

Miljøinteresse ga mål

Den høye miljøinteressen på slutten av 1980-tallet forklarer hvorfor Norge påtok seg NO_x-målet, nærmest mot bedre vitende, framholder Laugen overfor N&M Bulletin.

Det at interessen har gått ned, betyr at presset mot regjeringen er mindre. Hovedforklaringen på at avtalen ikke overholdes er nok imidlertid høye kostnader og intern uenighet mellom departementene.

Laugen er overrasket over at

norske politikken har liten sammenheng med de internasjonale avtalene. Forskeren mener det ville vært bedre å forplikte seg til mer realistiske mål, enn det Norge har gått med på.

Norge undergraver

Det undergraver troverdigheten til internasjonale avtaler at land som Norge ikke oppfyller dem. Det må også gjøre det vanskeligere for Norge å sette krav til hva andre regjeringer må gjøre, når vi ikke klarer det selv, påpeker Laugen.

Rundt 90 prosent av den sur nedbøren i Norge stammer fra utlandet.

FNI-rapporten er en del av et europeisk samarbeid, hvor åtte lands nasjonale politikk for å gjennomføre internasjonale avtaler, skal vurderes.

Krangel om fisken

Forskere og miljøvernere advarer mot FNs strategi for nye regler for verdens fiske.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Verdens fiske har nådd taket. Siden 1989 har ikke fangstvolumet økt. Men med like mange båter som før, fører fiskemangelen til sterke konflikter.

For å løse disse forhandles det nå om å regulere fisket i de internasjonale havområdene, i regi av FN.

Konferansen, som skal avsluttes i sommer, forsøker å komme fram til et system der kyststatene får rett til å innsisere og eventuelt stoppe fisket for andre staters fartøy.

Det betyr at den norske kystvakten kan innsisere utenlandske båter som fisker på bestander som befinner seg i norsk og internasjonal sone på forskjel-

lige tider av året, som sild og torsk.

Ny rapport advarer

Naturvernforbundet (NNV) har tidligere advart mot å tro at slike rettigheter vil løse problemene.

Konfliktene har rot i den enorme kapitalinnsatsen i den havgående flåten. Forslaget i FN-forhandlingene vil lett føre til at presset flyttes fra rike til fattige land, som ikke kan forsvare sine ressurser. Det sier Gunnar Album, fagkonsulent i NNV, til N&M Bulletin.

Nå får Naturvernforbundet støtte for disse advarslene fra

forskningsstiftelsen Panos i London. I en rapport skriver de at de store tapene i dette spillet er kystfiskerne i den tredje verden.

Mer effektiv forvaltning av de frie havområdene fører til at trålere fra rike land skaffer seg fiskeressurser innenfor 200 mils sonene i den tredje verden, mener forskerne. Rapporten kritiserer særlig EUs fiskeriattaler.

EUs fiskeripolitikk undergraver sørlige lands fiskebestander, mener Album. Han peker på at EUs avtaler med sørlige land fører til lavere fiskepriser, og dermed økt press på verdens bestander.

Finn-hvaleri i Middelhavet

Verdens nest største dyr, finnhvalen, er funnet i Middelhavet. Forskere har oppdaget en stamme på 4000 dyr, skriver The Guardian. Finnhvalen er truet av utryddelse, og arten er internasjonalt vernet.

- For mye fokus på gentukling

- Flytter du et gen på en liten potet i Stjørdalen blir det bråk. Men handlinger som skader planter og dyr i generasjoner framover er det ingen som snakker om, sier biologen og høgskolelektoren Per Aunet - sannsynligvis Naturvernforbundets nye politiske nestleder.

N&M Bulletin
Jens P. Toldnaes

Per Aunet har drevet med politikk i mange år, og sitter i styret for Nord-Trøndelag SV. Han satt på Stortinget i perioden 1989-93. Der var han partiets miljøpolitiske talsmann og medlem av kommunal- og miljøkomiteen. Da han forlot Stortinget var det med en slags forvissning om at miljøpolitikk etterhvert ville gjennom-

syre all politikk på Stortinget. - Dertok jeg kraftig feil, sier han til N&M Bulletin

Miljøpause

Aunet er blitt tillagt æren for et nytt norsk ord i sin tid som stortingspolitiker.

Jeg skal ikke si sikkert om det var jeg som fant på ordet «miljøpause». Det var i hvert fall et uttrykk vi brukte i stortingsgruppen, etterhvert som opportunistene fant ut at det ikke var så farlig med miljøpolitikken, sier han.

Aunet mener avstanden mellom alvorlige miljøproblemer og hvordan de kan løses er blitt enda større, mens den politiske viljen til å løse dem er blitt mindre. Det beste eksemplet er regjeringens oppgivelse av CO₂-målet.

Ser langt fram

Hjertesakene hans er knyttet til det han underviser i ved Høgskolen i Nord-Trøndelag: konsekvenser av handlinger mennesker gjør - konsekvenser som

først vil vise seg om 30 - 40 generasjoner. Tuklingen med selve livet: bruken av radioaktive stoffer og sprøytemidler. Saker som de fleste politikere ikke forstår noe av, mener han.

Genteknologien får altfor mye oppmerksomhet i forhold til disse problemene, sier Aunet. På landsmøtet tror han at debatten mellom klassisk- og andre typer naturvern blir dominerende.

Grønn i 25 år

Når ble du engasjert i miljøkampen?

Jeg fikk en økt erkjennelse gjennom studier etter Mardøla-aksjonen i 1970. Etterhvert begynte jeg å se nødvendigheten av utenomparlamentarisk arbeid.

I dag er organisasjonenes aktivitet viktigere enn noen sinne. Det skjønner alle som leser noe utover sportssidene i avisene.

Mulig strid om sentralstyret

Valget av nytt sentralstyre kan bli stridselement når Naturvernforbundet samles til landsmøte kommende helg.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Verken fylkeslagene i Troms eller Rogaland ser bort fra at det kommer forslag til nye kandidater i sentralstyret, i stedet for noen av dem som valgkomiteen har innstilt.

Jeg kunne godt tenkt meg alternative kandidater til vervene i sentralstyret. Det ser ut til at sentralstyret skal bli den politiske spydspissen. Men vi vet lite om hva de som nå er foreslått til vervet, står for miljøpolitisk, sier Anndi Lome-

land Jacobsen, leder av Naturvernforbundet i Rogaland. Hun mener organisasjonen ikke bør skyve den politiske makten over fra lands- til sentralstyre, uten at saken blir diskutert grundigere.

- Uheldig

Jacobsen har også reagert på valgkomiteens innstilling, med Heidi Sørensen som leder. Sørensen ble på forrige landsmøte valgt til leder av valgkomiteen, men trakk seg fra vervet ved påske.

Jeg tviler ikke på at komiteen har hatt de beste hensikter. Men det er en fare for at lederens integritet trekkes i tvil. Det er uheldig, både for henne og for Naturvernforbundet, sier hun. Jacobsen beklager at generalsekretær Dag Hareide

går av i høst. Hun mener organisasjonen burde gjort mer for å beholde generalsekretæren.

Alternativer?

Det er uheldig at valgkomiteen stiller med intern lederkandidat. Men jeg føler ikke at et demokratisk grunnfjell er sprengt bort. Det sier Stig Ulvang, landsstyremedlem fra Troms.

Ulvang ser ikke bort fra at det kan dukke opp alternative forslag til sentralstyret, men har ikke planer om å lansere noen kandidater.

Sentralstyret skal gjenspeile den aktive delen av organisasjonen. Ikke alle innstilte gjør det i like stor grad, sier Ulvang. Men han understreker at det må være rom for nye ansikter.

Takk for
støtten!

Den norske Bank

SOLA
KOMMUNE

KOLO
KVALITET I ASFALT

SKJERSTAD
KOMMUNE

Fylkesskogsjefen
i Rogaland

STØTT

BELLONA

Fylkesskogsjefen
i Oppland

SØR-
VARANGER
KOMMUNE

Stadig flere komposterer i Norge

Over halvparten av norske kommuner komposterer matavfall. Det viser en ny undersøkelse fra Miljøheimevernet.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Mer enn 15.000 husholdninger har vært med på kompostforsøkene.

– Dette er et overraskende høyt antall. Nå går det en kompostbølge over landet, sier Dag Endal, leder av Miljøheimevernet.

Kaster 250 kilo

En vanlig nordmann kaster 250 kilo avfall i løpet av et år. 60

kilo er matavfall. Myndighetene vurderer et forbud mot matavfall på søppelfyllinger. Det betyr at kommunene må finne andre måter å bli kvitt maten på, enten som kompost eller dyrefôr.

Etnedal beste kommune

Sogn og Fjordane og Nord-Trøndelag har hatt flest forsøk med kompostering. Mer enn tre prosent av innbyggerne har vært med på slike forsøk i disse fylkene, mot en prosent av befolkningen totalt i Norge.

Etnedal kommune i Oppland har vært flinkest til å kompostere. Her er 45 prosent av innbyggerne med på kompostering.

Kyllinger gir strøm

Det engelske selskapet Fibropower lager strøm av hønsemøkk. Hønene må være fritt-gående.

N&M Bulletin
Jens Petter Toldnæs

Hønsemøkk er bedre enn kull, mener Fibropower, som har startet et litt spesielt kraftverk i Suffolk i England.

130.000 tonn møkk

Ved hjelp av det datastyrte energiverket blir 130.000 tonn hønsemøkk og annet avfall fra fjærkreproduksjon omgjort til elektrisk kraft årlig, ifølge bladet Idebank-Nytt.

Utslippene av CO₂ og andre gasser er bare en tredjedel av et tilsvarende kullfyrt energiverk. Fibropower bruker bare avfall fra broileroppdrettere der fuglene lever i store åpne hus med et tykt lag strø på gulvet. Dette avfallet er lett å behandle, og brenner godt. Avfall fra burhønsprodusenter kan ikke brukes.

Dekker 30.000 mennesker

Verket produserer 14 megawatt. Energimengden dekker behovet til en by med 30.000 mennesker. Asken fra verket blir solgt som fosfatgjødsel, og det planlegges nå flere slike energiverk i England.

Skattereform på vei i Tyskland

Kristelig-demokratene og sosialdemokratene i Tyskland ønsker å innføre drivstoffavgift for luftfart og landbruk, skriver Reuter. Forslaget innebærer også avgiftslette for husholdnin-

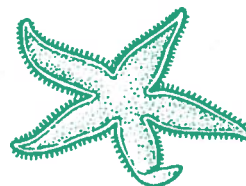
ger som installerer mer effektive oppvarmingssystemer, eller som går over til fornybare energikilder. Sosialdemokratene ønsker også å øke bensinprisen hvert år fram til 2000.

Troms Fylkeskommune

Tenk miljø! Vi har bare en klode, og den må vi alle ta vare på.

Vi i Tromsø gjør så godt vi kan, og vi håper at andre fylkeskommuner gjør det samme.

Sjöstjerner, Asteroidea, klasse av pigghuder som har flat, stjerneformet eller femkantet kropp med sugeføtter på undersiden av armene. Munnen sitter midt på undersiden og fører inn til en sekkformet mage. De fleste sjöstjerner er rovdyr som lever av skjell, krabber og andre bunndyr. Noen av artene har så stor regenerasjonsevne at de kan danne en ny stjerne fra en enkelt arm. I norske farvann finnes ca. 40 av ca. 2000 arter.

Sjöstjerner, sjøpinnsvin og kråkeboller tar pulsen på havmiljøet ved å fungere som et slags miljøtermometer. Der de finnes er det sunne omgivelser.

Vi som har vårt virke i tilknytning til havet forstår hvor viktig det er å ta vare på det miljøet som er grobunn for alt liv.

NORGES REDERIFORBUND

Postboks 1452 Vika, 0116 Oslo.
Telefon: 22 41 60 80. Telefax: 22 41 50 21.

- Spis ikke fisk fra Østersjøen!

Det svenske næringsmiddeltilsynet fraråder gravide og ammende kvinner å spise feit fisk fra Østersjøen.

Ifølge tilsynet bør fisken ikke spises mer enn en gang i måneden, og aller helst bør alle frukt-bare kvinner være forsiktige med Østersjø-fisken, av hensyn til kommende barn, skriver Nordisk Råds artikkelservice.

Feite fiskeslag, som sild og laks, har et alt for høyt innhold av dioksiner og PCB. Nye undersøkelser viser at barn av mødre som har fått i seg mye PCB via maten, får alvorlige mentale problemer, f.eks. med hukommelsen og konsentrasjonsevnen.

– Det er mest amerikanske undersøkelser som danner grunnlaget for våre kostråd. Disse undersøkelsene viser at

barn av kvinner som har spist fisk med høyt PCB-innhold, har endret adferd, sier Per Ola Darnerud, toksikolog ved næringsmiddeltilsynet i Uppsala.

PCB lagres

PCB er blant annet brukt i plastindustrien, som brannhemmende middel og i forskjellige oljer i industrien. Til tross for forbud i mange år mot PCB-import i Norden, er stoffet fortsatt et meget stort miljøproblem. Det lagres i fett hos dyr, og konsentrasjonen stiger dermed, jo lenger opp i næringskjeden du kommer.

De amerikanske undersøkelsene viser at barnas skader ikke

bare er forbigående.

– En av undersøkelsene viser at symptomene vedvarer et stykke opp i alder. Symptomene er der fortsatt på de eldste barna som er undersøkt (åtte år), sier Darnerud.

Østersjøen er et sårbart, inntengt havområde, med meget smale og grunne sund ut til Nordsjøen. Derfor har Østersjøen en meget dårlig utskifting av vannet, og det fører til at fisken i området blir ekstra sårbar overfor forurensning.

Svenskene er fortsatt alene om sine anbefalinger om restriksjoner på kostholdet i Norden.

Øko-ølet på plass!

Nå er øko-ølet på plass i danske butikkhyller. Bryggeriet Wiibroe lanserer nå sitt nye øl, Natur, som er et øl brygget utelukkende på økologisk byggmalt, humle og gjær -- uten bruk av tilsetningsstoffer eller stabiliseringsmidler.

KÄRCHER
RENGJØRINGSSYSTEMER

Vi gratulerer Drammen bilhavn med nytt renseanlegg for oljeholdig avløpsvann, Kärcher ARF 3000, og et langt "miljøskritt" inn i framtiden.

Kärcher er totalleverandør av renholdsmaskiner og verdens største produsent av høytrykksvaskere.

KÄRCHER
LIVET ER IKKE DET SAMME UTEN

KÄRCHER AS
Gjendrestvei 4, 0409 Oslo
Postboks 94 Grefsen, 0409 Oslo
Tlf: 22 23 20 80, Fax: 22 23 33 60
Avt. Bergen: 55 95 19 50
Avt. Trondheim: 72 89 09 00

CENTRUM RØR A.S.
AUTORISERT RØRLEGGERFORRETNING
CAPPELENGST. 16 - 3016 DRAMMEN
Tlf./Fax 32 83 31 59

ALT I RØRLEGGERARBEID

SANITÆRUTSTYR
BADEROMSMØBLER
VASKEROMSUTSTYR
TINING - STAKING. REP. VANNSKADE

Raufoss AS

Avgiftning og kontroll av utslipp og forurensninger er en vesentlig del av produksjonsprosessen i en moderne industri-bedrift.

Tillitsskapende miljøvernanstrengelser fremmer:

- De ansattes trivsel.
- Medarbeidernes respekt for verdier.
- Bedriftens positive forhold til omverdenen.

På Raufoss er Miljøvern et moment i Markedsføring.

Raufoss AS

Miljø på Internet

I denne spalten presenterer vi steder på Internet som handler om natur og miljø.

MD på nettet

Miljøverndepartementet har endelig begynt å presentere sin informasjon på Internet. På adressen <<http://www.statkart.no/md/>> kan du lese mye fra bærekraft-konferansen på Soria Moria i Oslo tidligere i år.

NVE med flominfo

Norges vassdrags- og energiverk presenterer også informasjon om flommen. Adressen er <<http://www.nve.no/>>. Den kan også leses via Scandinavia Online.

Økologisk rom og G7

Alternativ Framtid har lagt ut John Hilles utredning om det økologiske rom. Adresse: <<http://www.af.nfr.no/>>. Toppmøtet mellom G7-landene var fullt av miljøsaker, og info finnes på <<http://www.cfn.cs.dal.ca/Media/TodaysNews/summit.html>> (kilde: DN).

Landsmøte-bulletin

Naturvernforbundets landsmøte treffes på <<http://www.oslonett.no/home/nvern/landsmote.html>>. Under landsmøtet gir vi ut bulletin hver dag, og du kan lese den på <<http://www.oslonett.no/home/redn/lm-bull/index.html>>. Noen av våre artikler i vanlige utgaver er også tilgjengelig. De finner du på Telepost Communications Scandinavia Online, med adressen <<http://www.telepost.no/Welcome.html>>. God fornyelse!

DET KONGELIGE FORSVARSDEPARTEMENT

Miljøkalender

10. – 23. juni: Markering av Naturvernåret, Stavanger.

22. – 23. juni: Miljøvernministertemøte i EU.

22. – 25. juni: Naturarvting og landsmøte i Norges Naturvernforbund, Florø. Mer info: Reidar Evensen, 2271 5520.

25. – 28. juni: Konferanse om miljøgifters virkning på organismer, København.

26. – 30. juni: Acid Reign 95? Internasjonal konferanse arrangert av det svenske miljøforskningsinstituttet. Tlf: 46 – 3146 0080.

1. juli: Spania overtar formannskapet i EU.

6. – 9. juli: Slåttekurs i Nedre Eiker, arrangert av Naturvernforbundet i Buskerud. Tlf: 3275 0504.

10. – 13. august: Biologisk feltkurs, Tomb jordbruksskole. Arrangert av Norsk biologforening, tlf. 2285 4626.

11. – 13. august: 25 år siden Mardøla. Samling i Eikesdalen. Mer info:

22. – 25. august: ENS 1995. Stor miljøkonferanse i Stavanger. Mer info: 5187 0050.

28. – 31. august: Miljö 95. Messe om næringsliv og miljø, Göteborg. Mer info: +46 – 31 – 109 100.

31. august – 14. september: Bergen kommune arrangerer miljøverksted, bymiljø 95.

5. – 6. september: Bo og leve i by. Miljøbykonferanse i Bergen.

11. september: Kommune- og fylkestingsvalg.

2. oktober: Stortingets høstsesjon starter.

9. – 10. oktober: Konferanse om biologisk mangfold. Arrangeres i Oslo, av Norsk biologforening og Samarbeidsrådet for naturvernaker. Mer info: 2285 4626.

15. – 20. oktober: Europeisk seminar om bærekraftig turisme i vernede områder, Castleton, England. Mer info: 09544 – 1433 620 373.

6. – 17. november: Parts-konferanse om konvensjonen for biologisk mangfold, i Indonesia.

Planlagte framleggelsler: Nasjonal handlingsplan for «bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold».

Rapport om marine verneområder fra Direktoratet for Naturforvaltning.

Tyskerne stanser bilene

Den tyske forbundsdagen vedtok nylig forbud mot å bruke bil uten katalysator på dager med helsefarlig ozonforurensning, skriver Reuter. Hensikten er å bekjempe sommersmogen som var spesielt sterk ifjor, da bilførere på Autobahn ble bedt om å

senke farten. Grensa for når loven skal tre i kraft er satt for høyt, mener imidlertid miljøvernorganisasjonene i Tyskland. Loven gir også en rekke unntak for pendlere, kommersiell trafikk og ferierende.

HEIDENREICH A/S

Støtter
Norges Naturvernforbund
i det
Europeiske Naturvernåret

Formidabelt overtramp av NNV

DEBATT

Jan Rabben

N&M Bulletin skriv i nr. 10/95 om lundefangsten på Røst, og standpunktet til Naturvernforbundet (NNV).

NNV har plumpa uti, og plasket er kraftig. Kanskje kan vi håpe at Malkenes sine utsegner om lundefangsten på Røst er eit uklart soloutspel og at forbundet kan ro det heile i land ved å ta klar avstand frå den aktuelle garnfangsten av lunde – om han er aldri så tradisjonsrik.

Med dei verdiane Malkenes ser i lokale haustingstradisjonar og det han kallar tradisjonell ressursforvaltning, konkluderer han med: «Det ville ikke være unaturlig om lokalbefolkningen på Røst fikk en viss adgang til fangst av lundefugl».

Av og til er det nesten ikkje grensar for kor heilag ein aktivitet kan bli dersom han har pågått ei tid. Er det nødvendig å leggje seg flat fordi ein støyter på noko som kan kallast ein

tradisjon? Er det ikkje meir naturleg å vurdere om ein aktuell tradisjon har så mykje positivt i seg at han er verd å ta vare på?

Vi har til dømes avskaffa speljakt på skogsfugl, ei jaktform som har svært mykje til felles både med vårfangst av lunde og vårfangst på ender i Kautokeino. I alle tilfella er det fuglar som førebear seg til hekking. Vil NNV ta til orde for speljakt igjen? Kva med kampen mot det «tradisjonsrike» rovdyrhatet? Dette er jo også ein del av den gamle, såkalla viltforvaltninga her i landet.

Eit hovudpoeng når ein skal hauste frå naturen, er at ein berre tek ut rentene og haustar av eit overskot. Tidlegare var menneska så få i forhold til naturressursane at det for ein del artar ikkje spelte så stor rolle kva måte dei vart hausta på. Det var slik overflod i skogen, i havet og i fuglefjella at eit visst uttak ikkje var merkbart. Ein kan finne fornuftige haustingstradisjonar, men ten-

densen til å glorifisere alt gammalt, blir til tider paradisk.

I svært mange tilfelle var det nok også mangel på effektive reiskaper som sette grensene for haustinga. Sjå berre på kva forfedrane våre presterte der dei hadde lett spel, til dømes ikkje-flygande fuglar som nå er utrydda på jorda.

Å fange kjønnsmodne, hekkeklare lundefuglar er den desidert minst berekraftige haustinga ein kan drive på denne arten. Ut frå det vi i dag veit om sjøfugløkologi er ei slik hausting forkasteleg – også om lundebestandane hadde vore livskraftige og produktive som før.

Dei vaksne lundane har i snitt omlag 20 hekkesongar. På denne tida skal kvart par erstatte seg sjølv. Av 20 egg (eitt kvart år) blir det berre to kjønnsmodne fuglar i ein stabil bestandssituasjon. Skal ein først hauste av sjøfuglane, er det derfor langt betre å ta egg, ungar og ungfuglar, som likevel har ein svært låg overlevingsprosent. Ved å fange vaksne

produksjonsfuglar, tærer ein til dei grader på grunnkapitalen. Frå denne synsvinkelen er faktisk speljakta på skogsfugl fleire hakk betre.

I tillegg kjem så den situasjonen som lunden no er i med næringsmangel og hekkesvikt. Eg trudde det var eit soleklart prinsipp, også for NNV, at ein berre skal hauste av artar og bestandar som produserer årlege bestandsoverskot. Og kva med yngletidsfredinga?

Kvifor kjem Malkenes/NNV med slike positive utsegner om vårfangst av lunde? Er det ei servil haldning til tradisjonar? I så fall rimer dette dårleg med NNV sin kamp mot det nemnde rovdyrhatet. Har ikkje mennesket til alle tider laga tradisjonar for naturøydelegging?

Eg håper NNV tek nokre kjappe steg tilbake. Overtrampet var formidabelt. Eg ventar at NNV er med på å plassere forkastelege tradisjonar som vårfangst på ender og vårfangst av lunde der dei høyrer heime: i historieboekene.

Fagbevegelsen tar ansvar for miljøet

NKF har som første fagforbund i landet laget en egen miljøhandlingsplan. Vil du vite hva landets største fagforbund med over 216 000 medlemmer mener om miljøproblemene - ta kontakt på telefon 22 36 47 10.

75 ÅR

Norsk Kommuneforbund

GI BLOD!

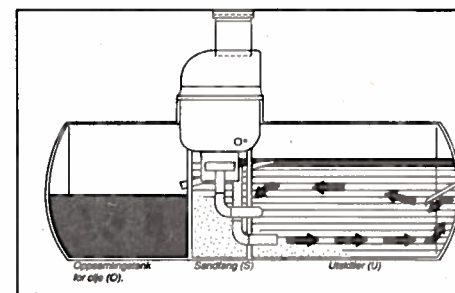
BYENS BLODBANK
TRENGER DEG

NÅ!

Ring 22 11 89 00/01/02

OWENS-CORNING – LEDENDE PRODUSENT AV OLJEUTSKILLERE!

Valg av OWENS-CORNING oljeutskiller (type U, SU, SUO) gir meget gunstig totaløkonomi. Glassfiberarmert polyester (GUP) korroderer ikke og er vedlikeholdsfritt. Oljeutskillerens konstruksjon sikrer optimal rensing. Den liggende utførelsen gir gunstig nedgravingsdybde. Disse fordelene, kombinert med vår teknologi og know-how, har gjort oss til landets ledende produsent.

OWENS-CORNING oljeutskiller leveres med stige.
NB! En nedstigningssjakt

OWENS-CORNING PIPE & TANK
Postboks 2059, Hæle - 3239 Sandefjord
Tlf. 33 44 91 00 - Fax 33 47 42 20

Et møtested for AvfallsNorge

Dette er det nye merket til Norsas. Sirkelen symboliserer kretsløpet og det gjentagende. Pilen symboliserer nye produkter - gjenvinning og foredling.

Den 22. juni åpnet miljøvernminister Thorbjørn Berntsen Informasjonssenteret for avfall og gjenvinning i Norsas' nye lokaler på Skøyen i Oslo. Senteret består av kurslokale, møterom og bibliotek, samt en utstilling som viser hva som skjer på avfallsområdet her i landet og hvilke utfordringer vi står overfor.

Informasjonssenteret skal være et møtested for alle som arbeider med og er interessert i avfall og gjenvinning. Kontakt oss dersom du ønsker å se utstillingen, arrangere møter, kurs eller konferanser.

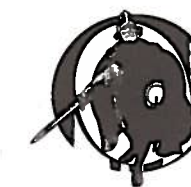
NORSAS
Norsk kompetansesenter
for avfall og gjenvinning

Postboks 264 Skøyen
0212 OSLO
Telefon: 22 73 08 40
Fax: 22 73 22 01

Besøksadresse:
Drammensveien 175
(Åke Larson-bygget
på Skøyen)

SØR-TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE

ST OLAVSLEDEN

St Olavsleden er den historiske veien mellom Østersund og Trondheim. Her har folk vandret i tusen år. Fangstfolk, birkebeinere, pilegrimer, forbønder, karolinere, tømmerkjørere og St Olavsløpere - alle har bidratt til veiens historie.

I prosjektet «St Olavsleden» har berørte kommuner, fylkeskommuner og länsmyndigheter gått sammen om å gjøre alle de kulturhistoriske og naturgitte kvalitetene langs denne strekningen bedre kjent og lettere tilgjengelig for folk flest.

Knappt noen annen strekning mellom to land har så mye opplevelse å by på.

«St Olavsguiden» forteller det meste - den kan du bestille fra turistinformasjonen i de aktuelle kommunene.

ST OLAVSLEDEN

Trondheim - Malvik - Stjørdal - Meråker - Frosta - Levanger - Verdal - Åre - Krokmo - Østersund

Sør-Trøndelag fylkeskommune ser kulturminner som en viktig ressurs for friluftsliv og opplevelse. Fylkeskommunen deltar i to større prosjekt som kombinerer disse interessene.

PROSJEKT PILEGRIMSLEDEN

«Prosjekt pilegrimsleden» har som formål å legge til rette for vandring langs de gamle ledene fra Oslo over Dovre og fra svenskegrensen over Stiklestad til Trondheim. Sør-Trøndelag fylkeskommune har som oppgave å koordinere arbeidet med å tilrettelegge den del av leden som går gjennom fylket.

Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren leder arbeidet. Til Trondheims 1000-års jubileum i 1997 skal pilegrimsleden være ferdig opparbeidet og merket. Målet for prosjektet er å gi dagens vandrere et bilde av hva middelaldermennesket opplevde på sin ferd mot Nidaros, der kong Olav den helliges legeme ble oppbevart i Kristkirken. Leden skal følge gamle vegfar, og turgåeren blir kjent med de kulturminner som ligger langs den. Vandringer er et nytt tilbud til friluftinteresserte, der natur- og kulturopplevelsene er satt i sammenheng. Pilegrimstradisjonen gir opplevelsene et historisk og åndelig innhold som stemmer til ettertanke.

I 1997 kan åtte kommuner i Sør-Trøndelag invitere til pilegrimsvandring: Oppdal, Rennebu, Meldal, Orkdal, Skaun, Melhus, Trondheim og Malvik.

Prosjektleder for Sør-Trøndelag fylkeskommune:
Aud Bæverfjord, Vitenskapsmuseet, 7004 Trondheim. Tlf. 73 59 21 70.

Volkswagen Passat TDI. 170 mil på én tank.

Ja, det er faktisk sant. I en Volkswagen Passat TDI kan du kjøre fra Oslo til Tromsø på kun én tank drivstoff.

En av de sikreste familiebilene på markedet er også en av de mest miljøvennlige. Volkswagen Passat TDI bruker kun 0,41 l/mil på landeveiskjøring og 0,61 l/mil på bykjøring.

TDI står for turbo diesel med direkte innsprøyting. Motorprestasjonen er bedre enn mange langt større bensinmotorer. Med stor kraft allerede ved lave turtall, har Volkswagen Passat TDI høy elastisitet som sparer deg for mye gearing. I tillegg er forbruket av drivstoff minimalt, og med mindre forbruk blir det også mindre av-

gassutslipp.

Også produksjonen av bilen er lagt opp med omtanke for miljøet, med gjennomført bruk av resirkulerbare materialer.

Velkommen til en mer miljøvennlig prøvekjøring!

Volkswagen Passat
- velges med hode og hjerte

Volkswagen Passat TDI. Miljøvennlig og økonomisk.

Volkswagen Passat TDI sedan fra kr. 270.620,-, Volkswagen Passat TDI stasjonsvogn fra kr. 288.320,-
Veil. pris levert importør Harald A. Møller AS. Frakt og leveringskostnader kommer i tillegg.